

A rendszerváltásról tizenéveseknek

Fekete-fehér óriásplakátok hirdetik a berlini fal leomlásának 25. évfordulóját... Már 25 éve volt?! – ez az első gondolat, ami beugrik a képről, meg néhány hangulat és gyerekkori emlék a rendszerváltozás körüli időszakról. A most középiskolás korosztálynak, akikről ez a cikk szól, ugyanez a korszak leginkább pár fejezet a történelemkönyvből, olyan események sorozata, amit ők a tanáraik, szüleik, nagyszüleik, vagy esetleg szemtanúk elmesélése alapján ismerhetnek meg.

Ahhoz, hogy az akkor még meg nem születettek számára ne csak egy távoli és nehezen értelmezhető történelmi korszak maradjon, az *Európa közepén – Németország és keleti szomszédjai huszonöt évvel az 1989-1990-es rendszerváltás után* című Comenius projekt mindenki számára jó ötletekkel szolgálhat. A siófoki Perczel Mór Gimnázium diákjai, közösen a régi NSZK és NDK határán fekvő németországi Coburg, valamint egy lengyel és egy cseh középiskola fiataljaival és tanáraival két évig kutatták a rendszerváltás időszakát és az odáig vezető mozgalmak és felkelések történetét. Az összegyűjtött, élményalapú tudással pedig nem csak a múlt és jelen eseményeinek magasabb szintű megértéséhez jutottak közelebb, de az egymással kapcsolatos előítéleteik jó részét valós tapasztalatokra, ismeretekre cserélhették fel.

Mert hát a „vasfüggönyön túli” országokkal szemben még mindig, 25 év elteltével is számos előítélet, téves elképzelés él sok más európai országban... Ezért volt több szempontból is nagyon aktuális és elgondolkodtató a témaválasztás, ami a német iskolától indult, abból a felismerésből, hogy mennyire hiányos a fiatalok tudása a közelmúlt eseményeiről.

A siófoki német kéttannyelvű gimnázium részvételével zajló együttműködés koordinátora Eke Kornélia volt, aki német-történelem szakos kollégájával, Kiss Tamásnéval, elhivatottsággal és a téma iránti mély érzékenységgel kísérte végig a Comenius projekt két évét. A projekt egyik legérdekesebb elemeként a különböző országokból érkező, más és más értékrenddel, ismeretekkel rendelkező gyerekek szemléletmódjának ütközését, találkozásait emelték ki.

A magyar iskola diákjai az 1956-os eseményeket választották, hogy azt a többiek számára gondolatébresztő és érthető módon feldolgozzák és bemutassák. A magyarországi projekttalálkozóra meghívtak egy, a forradalom eseményeiben egyetemistaként részt vevő szemtanút. A személyes hangú, hiteles visszaemlékezést döbbszentben és feszült figyelemmel fogadta a tizenéves hallgatóság. Szó esett ezen a napon szocializmusról, diktatúráról, arról, hogy kik voltak a korszak vesztesei, nyertesei és még sok minden másról. A projekttalálkozónak ezt a részét a budatétényi Memento

PROJEKT CÍME: Európa közepén – Németország és keleti szomszédjai huszonöt évvel az 1989-1990-es rendszerváltás után
INTÉZMÉNY NEVE: Perczel Mór Gimnázium, Siófok
PARTNERORSZÁGOK: Németország, Lengyelország, Csehország
KOORDINÁTOR: Eke Kornélia
HONLAP: <http://www.mitten-in-europa.eu>

szoborparkban, Sztálin csizmája alatt zárták a gyerekek, ahol a maga kézzel fogható valóságában szembesülhettek a téma monumentalitásával.

Nem kevésbé volt szimbolikus és szemléletformáló a német partner által választott téma sem, amelynek kapcsán Nürnbergbe látogattak el a projekt résztvevői, abba a hatalmas, római arénák hangulatát idéző építménybe, ahol a Német Birodalom egyetlen pártja, a náci párt annak idején minden évben egyszer, több száz-ezer ember részvételével tartotta a nagygyűléseket.

Coburg az első megállóhely volt annak idején a menekültek számára, hisz közvetlenül a régi kelet-nyugati határon fekszik, ahonnan a lakók éveken át ráláttak nem csak a határzár létesítményeire, de sokszor a menekültekre is.

A projekt lezárásaként, de talán csúcspontjaként is, a coburgi házigazdák szerveztek egy pódiumbeszélgetést, amire a rendszerváltás hiteles szemtanúit hívták össze. Ismert német politikusok, a város polgármestere és a sajtó képviselői is eljöttek, a gyerekek pedig kérdeztek és ők voltak a beszélgetés moderátorai is.

„Ezek a fiatalok már egész másképp gondolkodnak – fogalmaz Eke Kornélia –, a szabadság annak, aki abban él, nem jelent olyan sokat.” És valóban, nehéz lenne megfogalmazni, hogy mennyivel jelent többet a szabadság vagy éppen a diktatúra fogalma a résztvevő diákoknak a két év hatására, de hogy a 25. évfordulón ők már értőbb szemmel nézik a plakátokat, látják az összefüggéseket és hallgatják a megemlékezéseket, abban biztosak lehetünk. ●

FINTÁNÉ HIDY RÉKA

